

مجموعہ
بوستان سخن

میراث ادبی
حاج حسن محمد علی دولابی رحلہ

(۱۳۸۶-۱۳۰۱ خورشیدی)

آئینی، اجتماعی، غزل

پیشکش: محمدی آصفی

سرشناسه: آصفی، مهدی
عنوان و نام پدیدآور: بوستان سخن: میراث ادبی حاج حسن محمّدی
دولابی، به کوشش: مهدی آصفی.
مشخصات نشر: تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۶۸۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۶۳۵-۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا.
موضوع: شعر فارسی، قرن ۱۴.
رده‌بندی کنگره: ۹۱۳۹۶ د ۵۵۲۶ و / PIR ۸۳۶۱
رده‌بندی دیویی: ۶۲ / ۱ فا ۸
شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۲۳۱۶۵

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۶۳۵-۸ ISBN 978-۰-۶۴-۵۳۹-635-8

مجموعه‌ی بوستان سخن

به کوشش مهدی آصفی

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ: اوّل / ۱۳۹۷

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: علی

monir_publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه ایسردار، ساختمان یزشکان، واحد ۹
تلفن و فاکس: ۷۷۵۲۱۸۳۶ (خط ۶)

ایستگرام:

پست الکترونیک:
info@monir.com

دیگر مراکز پخش:

کانال تلگرام:

telegram.me/monirpub

خیابان ایران، جنب کانون زبان ایران، شماره‌ی ۲۰۹، کتاب‌سرای مهدی - تلفن: ۳۳۱۳۳۷۴۱

۶۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۵	بخش اول: اشعار آری
۵۲۵	بخش دوم: اشعار اجتماعی
۵۶۳	بخش سوم: غزل‌ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

در این درگاه سعی هیچ کس سابق سعی ماند

به قدر آن چه فرمان می بری، فرمانروا گردی^۱

کتاب حاضر نتیجه‌ی هفتاد سال تلاش و جستجو در ادبیات کهن فارسی به ویژه بخش آیینی آن توسط مداح دانشمند و پیشکسوت عرصه‌ی ستایشگری اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام زنده‌یاد «حاج حسن محمدرضا گلچین»^۲ است که مدایح و مناقب خوبان روزگار را با حسن انتخاب گلچین و جمع‌آوری زوده‌است. عموماً کسانی که با آن استاد فرهیخته آشنایی داشته و شاهد اجرای ادیبانه و حکیمانه‌ی او در مجالس و هیئات مذهبی بوده‌اند، می‌دانند همیشه پایا بخش منبر پرفیض خود مبادرت به خواندن بیت زیبای فوق از غزلسرای نامی، صاحب تبریزی داشتند.

این بیت، می‌تواند بهترین شاهد و نمایانگر اعتقاد قلبی و صافی ضمیر او به مصداق آیه‌ی کریمه‌ی «كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ»^۲ باشد. زیرا که انسان‌ها در دنیا در گرو

۱. صاحب تبریزی.

۲. مدثر / ۳۸.

اعمال خویش اعم از خوب یا بد هستند.

آن چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو طمع خوشه‌ی گندم مکن از دانه‌ی جو
کودک یک شبه در دامن مادر پیر است چشم عبرت بگشا و بنگر بر مه نو^۱

باری «استاد محمّدی» با خواندن بیت مذکور در آخرین مرحله از افاضات روحانی خود، مخاطب را، به ماورای عالم مادی یعنی قبر، وبرزخ و قیامت، و اثر وضعی نمل انسان توجّه می‌داد.

«جناب محمّدی» با آگاهی از آیین آسمانی اسلام و مجالست با بزرگان علمای علم و اخلاق، دارای روحیه‌ی قوی و سرشار از دوستی و محبّت خاندان پیامبر ﷺ، هرگز در برابر ارباب زر و زور و تزویر، سرفروود نیاورده و جز رسول اکرم و اولاد معصومین آن حضرت ﷺ که در شایسته‌ی ستایش نمی‌دانست، فلذا به دور، از تجملات و بی‌اعتنا به ذخایر و ظواهر فریبند. دنیا در کمال سلامت و سادگی زندگی کرد و نام نیک از خود به یادگار گزارد. روح سلامت روحی او بهترین الگو برای جامعه‌ی پرافتخار مدّاحی بود.

ایشان موفقیت خود را، مدیون شد گردی زنده یاد استاد «محمّدباقر قادر یون اراجی»^۲ می‌دانست، نگارنده به مناسبتی استاد قادر یون را دیده بودم که فعلاً به ذکر آن نیازی نیست، اجمالاً بسیاری از مدّاحان صاحب نام عصر ما تحت تعلیم استاد مذکور، پایه عرصه‌ی مدّاحی گذاردند، در این جا به نام چهار نفر از آن عزیزان اشاره می‌شود: ۱- حاج عزیزالله حبیبی دولابی ۲- حاج حسن مدّاحی دولابی ۳- حاج رحمت الله نجفی دولابی ۴- حاج عزیزالله مبارکی که در این زمان این چهار عزیز در جوار رحمت حقّ آرمیده‌اند، روحشان شاد و یادشان گرامی.

استاد ما حافظه‌ی بسیار قوی داشت تا جایی که قصیده‌های مطّول اساتید قدیم را، بایکی دو بار خواندن حفظ می‌شد و تا آخر عمر از مطالعه و حفظ اشعار حتّی در مسیر راه غافل نبود.

از آن جایی که نسبت به این کمترین، محبت و علاقه‌ی خاصی داشتند، گاهی بعضی از مطالب را بازگو می نمودند از جمله می فرمودند عالم ربّانی «حاج سید مهدی کشفی» رضوان الله تعالی علیه به من می فرمودند فردای قیامت شعرای آیینی از شما شفاعت خواهند کرد چرا که اشعار ایشان را بسیار خوب می خوانید.

سخن گفتن درباره‌ی شخصیت ارزشمند این مدّاح پیشکسوت و با اخلاص که رضوان خدا، بر او باد، از این حقیر کاری بس بزرگ و دشوار، می نمود اما از جهتی شاید بدین وسیله بتوان قطره‌یی از دریای وظیفه‌ی شاگردی خود را نسبت به آن استاد فاضل و بزرگوار که سالیان متمادی از فیض مجالست و مصاحبت و نیز از خصوصیات اخلاقی و بهر مندرجه ادا کرده باشم.

بنابراین با استعانت از خداوند هدایتگر، اقدام به تدوین و تصحیح اشعار متفرقه‌یی به صورت بیاض، رفتن اوقات فراکنده که از ایشان به جای مانده بود، نمودم و از روح آسمانی و ملکوتی او برای انجام این مهم مدد خواستم و امیدوارم توانسته باشم به وظیفه‌ام عمل کرده و لبخند رضایت ایشان را بر لبانی که در تمام اوقات مترنم به مدح آل الله صلوات الله علیهم اجمعین بوده دید بهشت برین نشانده باشم.

عنوان «مجموعه‌ی بوستان سخن» برای این کتاب

استاد محمّدی در سال ۱۳۷۳ شمسی کتابی با عنوان «مجموعه‌ی گلستان سخن» در ۴۱۵ صفحه به قطع وزیری توسط انتشارات امیرکبیر، شعبه‌ی اسفهان چاپ و در دسترس ارباب ادب قرار گرفت. این کتاب حاوی شرح حال و شانزده نفر از شعرای آیینی می باشد که به همت و پایداری عالم عامل و عارف کامل، حضرت آیه الله «حاج سید احمد نجفی» ادام الله بطول بقائه با مقدمه‌یی مختصر، پر محتوا و عارفانه به قلم حضرت ایشان موجود است.

به همین مناسبت جهت احترام به استاد فرهیخته‌ام بر آن شدم که این مجموعه را به نام «مجموعه‌ی بوستان سخن» به چاپ برسانم. باشد که مقبول درگاه ذوات مقدّسه‌ی حضرات معصومین علیهم السلام قرار گرفته، ارباب علم و ادب به دیده‌ی اغماض بر آن بنگرند.

«استاد محمّدی» فرزند حیدر، سال ۱۳۰۱ شمسی در محله‌ی بالای دولاب «تهران قدیم» چشم به جهان گشود و پس از ۸۵ سال عمر با برکت در راه ترویج و تبلیغ مذهب حقّه‌ی جعفری با قلم و بیان لحظه‌یی از پای نشست و سرانجام در تاریخ ۸۶/۷/۲۶ مصادف با هفتم شوال المکرم ۱۴۲۸ هجری قمری چشم از جهان فرو بست و با تجلیل بی‌سابقه‌یی از طرف مردم حق‌شناس تهران، قاطبه‌ی روحانیت معظم و جامعه‌ی محترم مذاحان و هیئات مذهبی تهران، تجار و بازاریان، تشیع و در جوار بارگاه ملکوتی کربمه‌ی اهل بیت حضرت فاطمه‌ی معصومه علیها السلام، کنار ضریح منور عالم ربّانی علی بن حسین بابویه قمی، پدر بزرگوار محدّث خبیر شیخ صدوق رحمتهما الله در شهر مقدّس قم آرام گرفت.

در خانه به باتحک از تمامی عزیزانی که در به ثمر رسیدن این اثر، نگارنده را یاری داده‌اند، خالصانه سپاس‌گزار می‌نموده، سلامت و سعادت ایشان را از درگاه خداوند مَنّان مسئلت دارم، به ویژه برادر، احمد جمند جناب آقای سیّد محمّد سبط، مدیر و مؤسّس «مرکز فرهنگی انتشاراتی هجر» که این حقیر را مانند گذشته مورد لطف و محبّت خویش قرار داده‌اند.

مهدی آصفی

ده‌اوند / شهریور ۱۳۹۵